Μεγαλώνουμε μια γενιά μπροστά στις οθόνες (Matt Richet, The New York Times)

Categories : ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Date : 29 Νοεμβρίου, 2010

Τα παιδιά μαθαίνουν να «αποσπώνται» από τη μία ασχολία στην άλλη χωρίς τελικά να εστιάζουν σε τίποτα

Λίγες ημέρες πριν αρχίσει την τελευταία του χρονιά στο Λύκειο, ο Βισάλ Σιχ κλήθηκε να διαλέξει: βιβλίο ή ηλεκτρονικός υπολογιστής.

Ο Βισάλ, ένας πανέξυπνος δεκαεπτάχρονος, έπρεπε να διαβάσει ένα μυθιστόρημα κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών. Παρά την πάροδο δύο μηνών από την τελευταία ημέρα στο σχολείο, δεν κατάφερε να προχωρήσει πέρα από τη 43η σελίδα. Προτιμά, είναι η αλήθεια, να μπαίνει στο Ιντερνετ, στο YouTube και στο Facebook και να φτιάχνει τα δικά του αριστοτεχνικά ψηφιακά βίντεο. Ακριβώς αυτά έκανε και τούτο το απόγευμα του Αυγούστου. Παράτησε σε μια άκρη το βιβλίο, μπήκε στο YouTube και άρχισε να επιλέγει τη μουσική. Την επόμενη ημέρα, λοιπόν, ξεκινά η τελευταία χρονιά του Λυκείου κι ο Βισάλ ελπίζει ότι θα βελτιώσει τη βαθμολογία του χωρίς, ωστόσο, να διαβάσει το βιβλίο που έπρεπε.

«Στο YouTube μπορείς να παρακολουθήσεις την υπόθεση του βιβλίου μέσα σε έξι λεπτά -εξηγεί ο νεαρός- ενώ για να διαβάσεις το βιβλίο χρειάζεσαι πολύ χρόνο. Προτιμώ αυτό που θέλω **να γίνεται αμέσως**».

Ανέκαθεν οι μαθητές έρχονταν αντιμέτωποι με πράγματα και καταστάσεις που τους αποσπούσαν την προσοχή. Τα κομπιούτερ και τα κινητά τηλέφωνα και η πλημμύρα ερεθισμάτων που αυτά μεταφέρουν αποτελούν μια εντελώς νέα πρόκληση τόσο στις ικανότητες συγκέντρωσης που διαθέτουν τα παιδιά όσο και γενικότερα στις διαδικασίες μάθησης.

Οι ερευνητές πιστεύουν ότι τα νέα τεχνολογικά μέσα αποτελούν πόλο έλξης για τους ενηλίκους και ασκούν ακαταμάχητη γοητεία στα παιδιά. Ο κίνδυνος, όμως είναι ότι ο εγκέφαλος των παιδιών που βρίσκεται στο στάδιο της ανάπτυξης **μαθαίνει με μεγάλη ευκολία να «αποσπάται» από τη μία ασχολία στην άλλη και τελικά να μην εστιάζεται σε τίποτα.**

«Στην πραγματικότητα **ο εγκέφαλος των νεαρών παιδιών ανταμείβεται όχι για να επικεντρωθεί σε ένα καθήκον, μια ασχολία, μια εργασία αλλά για να «τρέχει διαρκώς από τούτο σε εκείνο»**, εξηγεί ο Μάικλ Ριτς, αναπληρωτής καθηγητής της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ και γενικός διευθυντής του Κέντρου για τα ΜΜΕ και την Παιδική Υγεία, στη Βοστώνη. «Η ανησυχία μας είναι ότι **μεγαλώνουμε, διαπαιδαγωγούμε μια γενιά παιδιών μπροστά στις οθόνες**, μια γενιά με εγκέφαλο διαφορετικό από το δικό μας», καταλήγει ο δρ Ριτς.

Ο Βισάλ είναι παιδί της εποχής του. Παρά τη νεαρή του ηλικία έχει γίνει ειδικός στη τεχνολογία. Στην αρχή της προτελευταίας χρονιάς στο Λύκειο ανακάλυψε ότι του αρέσει να δημιουργεί ταινίες και σιγά σιγά οι φίλοι και οι καθηγητές τού αναγνώρισαν το ταλέντο του. Επίσης, είναι ο άνθρωπος που επιδιορθώνει τις ηλεκτρονικές συσκευές της οικογένειας, βοηθάει, παραδείγματος χάριν, τον πατέρα του να ξαναβρεί κάποια έγγραφα που έχει χάσει στο κομπιούτερ, και τη μητέρα του, υπεύθυνη ασφάλειας του αεροδρομίου του Σαν Φρανσίσκο να αποκτήσει τη δική της ιστοσελίδα.

Ομως, παρά το βαρύ σχολικό του πρόγραμμα, περνά τουλάχιστον δέκα ώρες την εβδομάδα παίζοντας βιντεοπαιχνίδια, ενώ συχνά αναρτά σχόλια στο Facebook στις 2 τα ξημερώματα.

Οι καθηγητές τον θεωρούν έναν από τους πιο ευφυείς μαθητές του σχολείου και αναρωτιούνται γιατί δεν έχει καλύτερους βαθμούς,

«Είναι ένα παιδί **παγιδευμένο ανάμεσα σε δύο κόσμους**», εξηγεί ο διευθυντής του σχολείου του Βισάλ, Ντέιβιντ Ράιλι, «τον **εικονικό και τον πραγματικό**».

Ξυπνούν το ενδιαφέρον των μαθητών χρησιμοποιώντας τη νέα τεχνολογία

Παρότι γονείς και εκπαιδευτικοί εκφράζουν την ανησυχία τους για την «ψηφιακή διατροφή» των παιδιών τους, η χρήση τεχνολογίας στην τάξη ενισχύεται, καθώς πολλοί εκπαιδευτικοί πιστεύουν ότι αποτελεί τρόπο για να έρθουν σε επαφή με τα παιδιά να τα βοηθήσουν να αποκτήσουν κάποιες ικανότητες. Στις ΗΠΑ, τα σχολεία εξοπλίζονται με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, πρόσβαση στο Διαδίκτυο και κινητά έτσι ώστε το «παιχνίδι της μάθησης» να γίνει με τα όπλα που αγαπούν και χρησιμοποιούν τα ίδια τα παιδιά.

Στο σχολείο του Βισάλ στη Σίλικον Βάλεϊ πολλά παιδιά από το πρωί έως το βράδυ στέλνουν εκατοντάδες μηνύματα στα κινητά, παίζουν βιντεοπαιχνίδια ή χρησιμοποιούν το Facebook.

Ο διευθυντής του σχολείου ο 37χρονος Ντέιβιντ Ράιλι δεσμεύεται να κάνει ό,τι

μπορεί για να ξυπνήσει εκ νέου το ενδιαφέρον για μάθηση σε αυτούς τους μαθητές του 21ου αιώνα. Ζήτησε από τους καθηγητές να φτιάξουν ιστοσελίδες επικοινωνίας με τους μαθητές, οι οποίοι μπορούν να παρακολουθήσουν ειδικά μαθήματα για τη χρήση των νεώτερων μορφών τεχνολογίας για την καταγραφή της μουσικής. Κατάφερε να εξασφαλίσει χρηματοδότηση για ipad και εισέπραξε 3 εκατομμύρια δολάρια για την κατασκευή του κέντρου πολυμέσων.

Το σχολείο ανοίγει τις θύρες του στις 9 το πρωί, διότι όταν ξεκινούσαν τα μαθήματα νωρίτερα,τα παιδιά εμφανίζονταν με βλέφαρα σχεδόν κλειστά, αφού όλα σχεδόν είχαν ξενυχτήσει μπροστά στην οθόνη του κομπιούτερ. Η ανεξέλεγκτη χρήση των ψηφιακών συσκευών είναι δυνατόν να δημιουργήσει μια **απόκοσμη πραγματικότητα**.**Τα παιδιά θα αποκτήσουν εξάρτηση από τον κυβερνοχώρο και τελικά θα χαθούν διά παντός σε αυτόν**.

«Προσπάθώ να τα ξανακερδίσω, και να κινήσω το ενδιαφέρον τους, να τα "παρασύρω" μακριά από τα κινητά και τα κομπιούτερ. Και για να το επιτύχω αυτό χρησιμοποιώ τεχνολογία», εξηγεί ο κ. Ράιλι.

Ισορροπίες, όχι απαγόρευση

Μπορεί τα παιδιά να επιλέγουν την υψηλή τεχνολογία αφήνοντας πίσω τους τη «συμβατική» και σε πολλές περιπτώσεις ανιαρή σχολική μελέτη, αλλά η αλήθεια είναι ότι **μόλις τώρα οι νευρολόγοι άρχισαν να αποκρυπτογραφούν τι συμβαίνει στους νεανικούς εγκεφάλους που έχουν διαρκή σύνδεση στο Διαδίκτυο και βρίσκονται σε επαφή - επικοινωνία με άλλους χρήστες του.**

Για τις ανάγκες ενός πειράματος που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο της Κολωνίας το 2007, αγόρια ηλικίας από 12 έως 14 ετών έπαιζαν επί μία ώρα κάθε βράδυ, αφού τελείωναν τα μαθήματά τους, βιντεοπαιχνίδια, ενώ κάθε δύο βράδια μπορούσαν να παρακολουθήσουν μια συναρπαστική κινηματογραφική ταινία όπως «Χάρι Πότερ» ή «Σταρ Τρεκ». Στόχος των ερευνητών ήταν να δουν με ποιον τρόπο επιδρούν στον αναπτυσσόμενο εγκέφαλο τα ηλεκτρονικά παιχνίδια και η τηλεόραση.

Όπως διαπιστώθηκε, **η ενασχόληση με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια επιδεινώνει την ποιότητα του ύπνου και μειώνει την ικανότητα των παιδιών να επαναφέρουν στη μνήμη τους τη δουλειά του σχολείου που είχαν προετοιμάσει στο σπίτι τις τελευταίες ημέρες. Συχνά, μάλιστα, δεν μπορούν να θυμηθούν καινούργιες λέξεις που απομνημόνευσαν**.

Η μελέτη δημοσιεύθηκε στην **επιστημονική επιθεώρηση Pediatrics** και

προκάλεσε το ενδιαφέρον τόσο γονιών όσο και εκπαιδευτικών.

Οι νευρολόγοι δεν γνωρίζουν γιατί συμβαίνει αυτό, αλλά, σύμφωνα με τον δρα Μάρκους Ντβόρακ, ερευνητή στο Χάρβαρντ, κατά πάσα πιθανότητα ο εγκέφαλος των παιδιών όταν δέχεται κατακλυσμό πληροφοριών καλείται να επιλέξει ποιες θα αποθηκεύσει και ποιες θα πετάξει κυριολεκτικώς στα σκουπίδια. Προφανώς, διατήρησε τις πιο ενδιαφέρουσες. Επίσης, όπως αποδεικνύεται από άλλες μελέτες, ο εγκέφαλος για να απορροφήσει τη νέα γνώση χρειάζεται μια περίοδο ανάπαυσης. «**Τα παιδιά βρίσκονται διαρκώς σε μια κατάσταση διέγερσης**», εξηγεί **ο δρ Ριτς της Ιατρικής Σχολής του Χάρβαρντ**. Βέβαια, δεν προτείνει να πετάξουν οι νέοι τους υπολογιστές από τη ζωή τους και το σπίτι τους. Πρέπει, ωστόσο, να βρουν τις **σωστές ισορροπίες** όσον αφορά στην προσέγγιση που επιλέγουν προς αυτά τα νέα τεχνολογικά μέσα.

Καταστροφική για τις σχολικές επιδόσεις, η εμμονή με τους υπολογιστές

Πρόσφατες μελέτες αποδεικνύουν ότι οι νέοι άνθρωποι –και ιδιαίτερα οι έφηβοι– χρησιμοποιούν τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και το Διαδίκτυο για να διασκεδάσουν, να παίξουν να ψυχαγωγηθούν και όχι για να αυξήσουν τις γνώσεις τους.

Η δικαιολογημένη αυτή νεανική τάση μπορεί να αποδειχθεί καταστροφική για τις σχολικές επιδόσεις, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για παιδιά οικογενειών με χαμηλό εισόδημα, υποστηρίζει ο Τζέικομπ Λ. Βίγκντορ, καθηγητής Οικονομικών του Πανεπιστημίου Ντιουκ, ο οποίος συντόνισε τη σχετική μελέτη. Μάλιστα, όταν οι γονείς δεν παρακολουθούσαν για ποιους λόγους χρησιμοποιούσαν τα παιδιά τα κομπιούτερ τους, αυτά έκαναν ό,τι ήθελαν, χωρίς να φροντίσουν να είναι επιμελή στο σχολείο.

Επίσης, αρκετές έρευνες έδειξαν ότι οι μαθητές έχοντας συνηθίσει να «πετιούνται» από το ένα στο άλλο, ασχολούνται πότε με τα μαθήματά τους και πότε παίζουν παιχνίδια. Το Kaiser Family Foundation διαπίστωσε ότι οι μισοί μαθητές ηλικίας από 8 έως 18 ετών την ώρα που μελετούν τα μαθήματά τους χρησιμοποιούν το Ιντερνετ ή βλέπουν τηλεόραση.

Η ευρύτερη χρήση της τεχνολογίας δεν δημιούργησε μόνο νέες συνήθειες, δημιούργησε και νέους «τύπους» μαθητών. Στο παρελθόν, στα σχολεία υπήρχαν οι «σπασίκλες» και οι «αθλητές», ενώ σήμερα έχουν εμφανιστεί και άλλοι τύποι, όπως αυτοί που δεν αποχωρίζονται το κινητό τους, οι μανιώδεις με τα ηλεκτρονικά παιχνίδια, οι εθισμένοι στο Facebook και όσοι δεν ξεκολλάνε από το YouTube.

Ψηφιακή διαφυγή

Επίσης, όπως προειδοποιούν οι ειδικοί, η τεχνολογία και ιδιαίτερα η δικτύωση δεν καθιστά αυτομάτως πιο κοινωνικό τον μαθητή.

Η διαφυγή στον κόσμο των ηλεκτρονικών παιχνιδιών, βέβαια, χαρίζει στους εφήβους τη δυνατότητα να ελέγχουν κάπως τη χαώδη ζωή τους, ενώ σε κάποιες περιπτώσεις τούς δίνει ηρεμία και ησυχία από τον περιβάλλοντα κόσμο.

Επίσης η ύπαρξη των νέων, πανίσχυρων κινητών τηλεφώνων επιτρέπει τη συνέχιση της διαδραστικής εμπειρίας σε κάθε χώρο όπου κινούμαστε, τόσο εμείς όσο και τα παιδιά. Ανάμεσα στα μαθήματα, την ώρα που τρώνε το μεσημεριανό τους στο σχολείο, όποτε και όπου επιτρέπεται η χρήση τέτοιων ηλεκτρονικών συσκευών, οι μαθητές μαζεύονται σε ομάδες, μιλάνε μεταξύ τους και ταυτόχρονα στέλνουν μηνύματα. Αλλοι κάθονται μόνοι και παρακολουθούν βίντεο, ακούν μουσική ή σχολιάζουν τις διάφορες αναρτήσεις και φωτογραφίες στο Facebook.

Βέβαια, πολλοί γονείς πιστεύουν ότι η σχέση των παιδιών τους με τους υπολογιστές είναι μια θετική εμπειρία ακόμα και όταν δεν ωφελεί την εκπαίδευση και γενικότερα τη μόρφωσή τους. «Οποιος δεν κατακτήσει την τεχνολογία, δεν θα μπορέσει να κατακτήσει ποτέ τη σύγχρονη ζωή ούτε να αναρριχηθεί στα ύπατα επαγγελματικά αξιώματα», λένε πολλοί γονείς και αφήνουν τα παιδιά εντελώς ανεξέλεγκτα μπροστά στις οθόνες των κομπιούτερ...

(Πηγή: "Καθημερινή" 27/11/2010)

ΣΧΕΤΙΚΟ ΑΡΘΡΟ:

Multitasking: Προσοχή, καίει τον εγκέφαλο (Αφροδίτη Πολίτη)